

Sammanfattning

En förutsättning för en fungerande skattestruktur är att beskattningen granskas och utvärderas som helhet. Föremål för denna granskning är därför skattesystemet som helhet och på vilket sätt det har beaktats vid beslutsfattande och beredning. Granskningen fokuserar på tre frågor: Vilka är de skattepolitiska riktlinjerna i statsminister Katainens regeringsprogram? Har de åtgärder som vidtagits under regeringsperioden varit konsekventa i förhållande till regeringens riktlinjer och till varandra? På vilket sätt har åtgärderna beretts och motiverats?

I statsminister Katainens regeringsprogram ingår både stora riktlinjer och detaljerade åtgärder. Skattepolitiken har begränsats genom att ställa upp några bindande ekonomipolitiska mål. På grund av detaljerna och de övriga ovan angivna begränsningarna i programmet har det varit utmanande att planera skattesystemet som helhet. Statens revisionsverk anser att det är bra att fastställa allmänna riktlinjer och centrala mål i regeringsprogrammet. Metoderna för att uppnå målen kan utredas vid beredningen under valperioden på så sätt att skattesystemet som helhet och övriga behov blir beaktade.

Utifrån granskningen kan det å ena sidan konstateras att man i beredningsarbetet under valperioden inte har lagt fram någon bedömning av alla effekter av skatteändringarna. Beskrivningen och utvärderingen av skatteändringarnas effekter ska utvecklas. Särskilt effekterna på skattesystemet som helhet ska utvärderas. Å andra sidan har man i beredningsarbetet delvis också utvärderat skatteändringarna med tanke på helheten. I beslutsfattandet betonas dock andra mål. Om skatter används som instrument för att uppnå andra mål än de skattepolitiska målen, kan det försvaga skattesystemet. Statens revisionsverk rekommenderar att man gör konsekvensbedömningar av skatteändringarnas samtliga mål och att man antecknar dem i regeringens propositioner.

Det har varit svårt för andra aktörer som delar skattebasen med staten att förutse intäkterna av den skatt de uppburit, eftersom regeringen genom sina beslut har försvagat skattebasen. Statens revisionsverk anser att de externa effekterna av statens åtgärder, särskilt för kommunerna, framöver ska beaktas bättre.

Syftet med den systematiska planeringen är att skapa ett skattesystem där varje skatt har en egen uppgift och skatterna är samordnade. Det är viktigt att regelbundet granska skattesystemet som helhet. Åtminstone i början av en regeringsperiod och inför ramförhandlingar är det bra att utarbeta mer omfattande rapporter. Den framtida skattepolitiken ska också planeras. Ansvaret för detta arbete tillhör finansministeriet, och särskilt ministeriets skatteavdelning, men det är bra att anlita andra sakkunniga i arbetet.